

Slovenska krovna zveza za psihoterapijo
8. ŠTUDIJSKI DNEVI SKZP – ZREČE 2010
z naslovom Psihoterapija otrok in mladostnikov

od četrтка, 3. junija do sobote, 5. junija 2010, Zreče, Slovenija

Bogdan Žorž o temi letošnjega srečanja

Ob razmišljanju o letošnji temi za študijske dneve SKZP sem imel kar nekaj zadreg že ob izbiri naslova: ali naj bo to Psihoterapija otroka in mladostnika, Otroška in mladinska psihoterapija ali sploh kaj tretjega. Ali lahko sploh govorimo o pravi psihoterapiji, ko gre za otroka? Od kdaj naprej, od katere starosti naprej lahko govorimo o psihoterapiji? Od katere starosti naprej lahko otrok sploh lahko zavestno vstopi v psihoterapevtski proces in v njem sodeluje? Kaj je »motnja« ali psihoterapevtski problem – to, kar kot »motnjo« zaznavajo starši oziroma učitelji ali kar kot neko resno, (pre)hudo stisko doživlja otrok?

Pravega odgovora na prej zastavljena vprašanja v strokovni literaturi ni – so le različni pogledi, različne izkušnje, različna stališča; tako je razlog več, da tej temi namenimo letošnje študijske dneve!

V slovenskem prostoru je te nejasnosti še več. Najprej – nihče nima pravega pregleda nad tem, kdo se sploh ukvarja s psihoterapijo otroka in mladostnika. Potem, če izhajam samo iz lastnih izkušenj in jih dopolnjujem z nekaterimi raziskavami (denimo ESPAD) – si moramo priznati, da je potreba po tovrstni pomoči otrokom, mladostnikom in njihovim staršem vse več. Pa tudi vprašanje, kdo lahko sploh izvaja psihoterapijo otroka in mladostnika, je brez jasnega odgovora: ali je to posebna »podstroka« v psihoterapiji, ali je potrebno dodatno usposabljanje za psihoterapevte, ali je to sploh nekaj samostojnega, ali pa (kar se mi zdi še najbolj problematično) je to nekaj »manj« od »prave« psihoterapije in so potrebna le neka posebna znanja, ne pa psihoterapevska edukacija.

Moja želja je, da se na teh študijskih dnevih ne bi učili novih tehnik – ampak da bi se tisti, ki verjamemo v to, da je mogoča tudi psihoterapevska pomoč otroku in mladostniku, med seboj spoznali, se povezali in izmenjali izkušnje!

Poleg slovenskih strokovnjakov s področja psihoterapije bosta srečanje obogatila dva tuja gosta, mag. Lynn Stadler (ZDA) in prof. dr. (multi) Hilarion Petzold (Nemčija).

Lynn Stadler, mag. klinične psihologije, spec. družinske in zakonske terapije

V plenarnem predavanju se bo Lynn Stadler poglobila v nekaj ključnih pojmov iz najnovejše knjige dr. Oaklanderjeve *Hidden Treasure: A Map to the Child's Inner Self*. Spregovorila bo o razvojni teoriji, kot jo razlaga Oaklanderjeva, in o tem, kako zlahka dojenčki in otroci zaidejo s svojih naravno zdravih poti, izgubijo smer in končajo na terapiji. Travme, problemi v sistemih in institucijah ter neizogibne razvojne težave lahko otroka vodijo do slabo prilagojenega načina oblikovanja odnosov z družinskimi člani, drugimi otroki, okoljem in samim seboj. Kadar otrok ne more docela izražati nekaterih svojih vidikov, ne more vzpostavljati trdnega kontakta in zato ne pozna niti ne doživlja polnega občutenja selfa. Model gestalt terapije, ki ga je razvila Violet Oaklander, je celosten terapevtski proces, kjer se odnos tukaj in zdaj oblikuje s pomočjo kreativnih projekcijskih tehnik (risanje, delo z glino, glasbo, lutkami, peskovnikom, igrami in kreativnim gledališčem). Te tehnike so več kot otroška igra in več kot umetnost – so poti do večjega zavedanja, boljšega kontakta, zadovoljujočega čustvenega izražanja in urjenja novih spretnosti, ki vodijo do pomembnih sprememb v terapevtskem okolju in zunaj njega.

Lynn Stadler je gestalt terapevtka. Živi v Santi Barbari (ZDA), kjer v zasebni praksi dela z otroki, mladostniki, odraslimi, pari, družinami in osebami z motnjami v razvoju. Je ustanovna članica fundacije Violet Solomon Oaklander Foundation (www.vsof.org), dolgoletna članica združenja AAGT (Association for the Advancement of Gestalt Therapy). Kot predavateljica je sodelovala na inštitutu GATLA (Gestalt Training Associates of Los Angeles). Vodila je že več delavnic v ZDA in v tujini. Lynn je navdušena nad gestalt terapijo, poučevanjem, otroki, okoljevarstvenimi vprašanji, vzpostavljanjem pristnega kontakta in predvsem nad svojo štiriletno hčerko Pearl.

Hilarion Petzold

Prof. dr. (*multi*) Hilarion Petzold je študiral psihologijo, filozofijo, medicino in ortodoksno rusko religijo v Parizu, Düsseldorfu in Frankfurtu. Trenutno poučuje psihologijo in klinično gibalno terapijo na Fakulteti v Amsterdamu. Je gostujoči profesor na Univerzi v Bernu, na Oddelku za klinično psihologijo, in predavatelj na univerzitetnem Inštitutu za psihologijo v Moskvi. Od leta 2001 je znanstveni vodja podiplomskega študija klinične supervizije in coachinga na Univerzi v Kremsu (www.donau-uni.ac.at). Dolga leta je znanstveni direktor Evropske akademije za psihosocialno zdravje in Fritz Perlsovega Inštituta (www.eag-fpi.com), ki izvajata akreditirane programe izobraževanja s področja psihoterapije, tudi posebni izobraževalni program terapije otrok in mladostnikov. Podružnica deluje tudi v Sloveniji. Petzold je poznan kot utemeljitelj integrativne terapije in tisti, ki vztrajno zagovarja posebno terapevtsko edukacijo za otroke in mladostnike. Je avtor več kot 1.000 znanstvenih publikacij, vključno s 76 knjigami.

Hilarion Petzold ima 40-letne izkušnje dela z mladostniki. Kot pravi, je delo z mladostniki in otroki še vedno preveč zapostavljeno področje psihoterapije. Mladostništvo je zelo ranljivo razvojno obdobje, v katerem se lahko hitro razvijejo različne oblike zasvojenosti in deviantnega osebnostnega razvoja. Po drugi strani je mladostništvo obdobje intenzivnega razvoja, zato je potrebno znati mladim ponuditi dovolj pravih, kakovostnih izzivov za razcvet njihovih neverjetnih intelektualnih sposobnosti in za zdrav čustveni, socialni in duhovni razvoj. Novejša spoznanja nevroznanosti izpostavljajo v tem obdobju izredno pomembno vprašanje oblikovanja volje. Psihoterapija mora temeljiti tudi na dobrem poznavanju nevrobiološkega razvoja otrok in mladostnikov ter ni dovolj samo klasični »verbalni« pristop, temveč mora vsebovati kompleksne metode dela z veliko igr in kreativnosti. Celosten program pomoči otrokom in mladostnikom, ki so se znašli v težavah, praviloma vsebuje individualno, športno, družinsko terapijo ali svetovanje, prostovoljno delo in stik z naravo.

Kriteriji in postopek za prijavo delavnice na študijskih dnevih SKZP »Psihoterapija otrok in mladostnikov«

Programski odbor študijskih dni SKZP vabi, da sodelujete s svojimi aktivnimi prispevki. Prosimo, da ob prijavi upoštevate naslednje kriterije:

1. Prispevki so lahko v obliki predavanja, predstavitve primera, video predstavitve, demonstracije dela v živo, izkustvene delavnice, diskusijske delavnice.
2. Prispevki naj bodo iz psihoterapevtskega področja čim bolj vezani na temo srečanja »Psihoterapija otrok in mladostnikov«.
3. Prispevki naj izhajajo iz strokovno priznanega psihoterapevtskega pristopa in naj doprinesejo k že uveljavljenemu znanju.
4. Ob prijavi navedite svojo stopnjo in vrsto izobrazbe, specializacijo s področja psihoterapije ter na kratko opišite svoje izkušnje s psihoterapevtskim delom.
5. Če izvajalec delavnice še nima končanega ustreznega izobraževanja in nima dovolj izkušenj, mora ob prijavi priložiti priporočilo profesorja, mentorja ali supervizorja.

Izvajalci delavnic in drugih prispevkov pošljite prijavo s kratkim vsebinskim povzetkom in osebnimi podatki (ime in priimek, rojstni datum, izobrazba, e-mail, telefon) na elektronski naslov:

milena.vidmar@guest.arnes.si

Izbor delavnic in drugih prispevkov bo izvedel programski odbor, v katerem so predstavniki vseh modalitet, članic SKZP. Programski odbor prispevek odobri, ga zavrne ali predlaga dopolnitev.

SKZP na novo ureja spletno stran, zato je trenutno nedostopna. Predvidoma bo zopet dostopna sredi decembra. Na spletni strani bodo objavljeni tudi vsi podatki in obvestila o pripravi in izvedbi 8. študijskih dnevov SKZP.

Za programski odbor

Milena Vidmar

PROGRAM 8. ŠTUDIJSKIH DNEVOV SKZP **»Psihoterapija otrok in mladostnikov«**

3. - 5. junij 2010, Zreče, Slovenija

3. junij 2010

09:00	10:30	Registracija
10:30	11:15	POZDRAVNA GOVORA: Milena Vidmar (predsednica SKZP) Bogdan Žorž
11:15	12:30	PLENARNO PREDAVANJE: mag. Lynn Stadler
12:30	14:30	Kosilo
14:30	16:30	DELAVNICE
16:30	17:00	Odmor s kavo in čajem
17:00	19:00	PLENARNO PREDAVANJE: prof. dr. (multi) Hilarion Petzold
19:00	21:00	Večerja
21:00		KULTURNI VEČER: PETER TERNOVŠEK – Sokratov zagovor

4. junij 2010

07:15	07:45	Meditacija z gongom – Lučka Šantl
09:00	11:00	PLENARNO PREDAVANJE in OKROGLA MIZA: Etične dileme psihoterapije otroka in mladostnika: izr. prof. dr. Rudi Kotnik izr. prof. dr. Robi Kroflič prof. dr. (multi) Hilarion Petzold dr. Anica Mikuž - Kos Bogdan Žorž

11:00	11:30	Odmor s kavo in čajem
11:30	13:30	DELAVNICE
13:30	15:30	Kosilo
15:30	17:30	DELAVNICE
17:30	18:00	Odmor s kavo in čajem
18:00	19:00	PLENARNO PREDAVANJE: dr. Anica Mikuž Kos
19:00	21:00	Večerja
21:00		Družabni večer z glasbo

5. junij 2010

07:15	07:45	Meditacija z gongom – Lučka Šantl
09:00	10:00	SVEČANA PODELITEV: Evropska diploma iz psihoterapije Slovenska diploma iz psihoterapije
10:00	11:00	PLENARNO PREDAVANJE: Zdenka Pantić
11:00	11:30	Odmor s kavo in čajem
11:30	13:30	DELAVNICE
13:30	15:00	Kosilo
15:00	17:00	ZAKLJUČNO PREDAVANJE: prof. dr. (multi) Hilarion Petzold
17:00	17:30	SKLEP, plenarni zaključek

Programski odbor:

Milena Vidmar, predsednica

Bogdan Žorž, Judita Bucik, Tanja Šraj, Nevenka Breznik, Zlatko Vršič, Herman Vernik,
Vita Rozman

Organizacijski odbor:

Irena Poštrak, predsednica

Manuela Mežič, Karolina Radovanovič, Eva Žnidar

Dodatne informacije:

Irena Poštrak, tajnica SKZP

Tel: 031 410 919

fax: 02/429 65 61

E-mail: irena.skzp@gmail.com

URNIK DELAVNIC Zreče 2010

ČETRTEK 14.30 – 16.30

max. št.
udeležencev

1. LEJLA JECELJ HABIČ	<i>Otroški jok kot ozdravitelj stresa in travme</i>	neomejeno
2. SIMONA LENASSI, KATARINA MOŽINA, MIRAN MOŽINA	<i>Delo z otroki in mladostniki: Med socialnim delom in sistemsko psihoterapijo</i>	neomejeno
3. MODRIN ŠVAB ANDREJA in ŠOLAR VESNA	<i>Prekinitve kontakta pri motnjah hranjenja</i>	neomejeno
4. IRENA ANDOLJŠEK	<i>Pozitivni vidiki skupinske obravnave otrok s težavami na socialnem in čustvenem področju</i>	20
5. BOGDAN ŽORŽ	<i>Osebna terapevtska izkušnja otrok</i>	15
6. ANITA PREZELJ	<i>Iz tesnobe do zaupanja vase</i>	20

PETEK 11.30 – 13.30

max. št.
udeležencev

7. HILARION PETZOLD	<i>Integrativna terapija s težavnimi najstniki</i>	30
8. BERNARDA DOBNIK RENKO	<i>Prikaz vedenjsko – kognitivne terapije 12-letnega fanta z depresijo</i>	neomejeno
9. ROMANA KEBE	<i>Anima in animus</i>	11
10. SAŠA RIBIČ in POLONA ŠTULE	<i>Samospoznavanje mladostnika skozi gib</i>	20
11. SREČKO SORŠAK	<i>Hipnoterapija mladostnikov</i>	20
12. LIDIJA KOCIPER in JOŽE KOCIPER	<i>Odrasli otroci odvisnikov in Imago</i>	neomejeno

PETEK 15.30 – 17.30max. št.
udeležencev

13. LYNN STADLER	<i>Gestalt terapija z otroki</i>	25
14. MELITA KRAMAR, ANICA PREPELUH KOPRIVC in LUCIJA SMERDEL	<i>Psihoterapija staršev kot pomoč otroku oziroma mladostniku v relacijskem družinskem modelu</i>	neomejeno
15. HELIODOR CVETKO	<i>Svetovanje in psihoterapija v šolski praksi</i>	18
16. BRANKA JURIŠIČ in TOMAŽ FLAJS	<i>Kaj potrebujejo družine otrok z avtizmom</i>	neomejeno
17. NIVES VREČIČ	<i>Kreativni mediji pri psihoterapevtskem delu z mladostniki s perspektive geštalt terapije</i>	12
18. BOŽIDAR POPOVIČ	<i>Prikaz multisistemskog rada sa obiteljskim sistemom</i>	20

SOBOTA 11.30 – 12.30max. št.
udeležencev

19. ŠPELA LOTI KNOL in CLAUDIA KNOL	<i>Glasbena terapija – praktična predstavitev in metode prost improvizacije</i>	12 aktivnih, lahko še pasivnih
20. JULIJA PELC	<i>»Nebodigatreba«</i>	neomejeno
21. HERMAN VERNIK	<i>Prikaz dela z adolescentko, ki ima diagnozo anoreksija</i>	neomejeno
22. LUČKA ŠANTL	<i>Sproščanje in urjenje pozornosti pri mladostnikih s pomočjo zvokov gonga</i>	15
23. ALENKA FIFOLT	<i>Gibalno izrazna terapija v programu reintegracije in rehabilitacije mladih s čustvenimi motnjami in motnjami hranjenja v mladinskem klimatskem zdravilišču Rakitna</i>	15
24. BERNARD STRITIH MARINO KAČIČ	<i>Miljejska terapija - prostor bistveno drugačnih izkušenj za mladostnike</i>	neomejeno

PREGLED PRISPEVKOV

Plenarna predavanja

mag. LYNN STADLER

Že več kot 32 let: razširjanje gestalt terapije z otroki in mladostniki v 21. stoletje

Povzetek:

Knjiga *Windows to Our Children* (1978) avtorice Violet Oaklander je močno vplivala na terapevtsko delo z otroki po vsem svetu. S prevodi v 13 jezikov in več kot 200.000 prodanimi izvodi je ta izvirna knjiga postala svetovni priročnik za kreativno projekcijsko, k procesu usmerjeno delo z otroki in mladostniki.

V plenarnem predavanju se bo Lynn Stadler, ustanovna članica fundacije Violet Solomon Oaklander Foundation (www.vsof.org), poglobila v nekaj ključnih pojmov iz najnovejše knjige dr. Oaklanderjeve *Hidden Treasure: A Map to the Child's Inner Self*.

Spregovorila bo o razvojni teoriji, kot jo razlaga Oaklanderjeva, in o tem, kako zlahka dojenčki in otroci zaidejo s svojih naravno zdravih poti, izgubijo smer in končajo v terapiji. Travme, problemi v sistemih in inštitucijah ter neizogibne razvojne težave lahko otroka vodijo do slabo prilagojenega načina oblikovanja odnosov z družinskimi člani, drugimi otroki, okoljem in samim seboj. Kadar otrok ne more docela izražati nekaterih svojih vidikov, ne more vzpostavljati trdnega kontakta in zato ne pozna niti ne doživlja polnega občutenja selfa.

Model gestalt terapije, ki ga je razvila Violet Oaklander, je celosten terapevtski proces, kjer se odnos tukaj in zdaj oblikuje s pomočjo kreativnih projekcijskih tehnik (risanje, delo z glino, glasbo, lutkami, peskovnikom, igrami in kreativnim gledališčem). Te tehnike so več kot otroška igra in več kot umetnost; so poti do večjega zavedanja, boljšega kontakta, zadovoljujočega čustvenega izražanja in urjenja novih spretnosti, ki vodijo do pomembnih sprememb v terapevtskem okolju in zunaj njega.

Prof. dr. (multi) HILARION PETZOLD

Psihoterapija z mladostniki – izzivi integrativnega pristopa/ (Psycho)therapy with Adolescents – a Challenge to Practice an Integrative Approach

Povzetek:

Adolescence is a complex biopsychosocial condition of a teenage girl/woman or boy/man – gender specificity is here a must – which is heavily impregnated by sociocultural values and norms. There are biophysiological changes (*soma*) intertwined with emotional, motivational, volitional and cognitive changes (*psyche*) and sociocultural passages. New processes of mentalization (Vygotskij, Moscovici, Petzold) are emerging, together with new chances (development of gifts and talents), but also of problems (addiction, violence, juvenile delinquency). Purely psychotherapeutic approaches are very often falling short when they are focussing only the psychological side. Pubescence and adolescence have to be understood in a broad way, drawing from knowledge from evolutionary biology, neurosciences, empirical developmental psychology and social scientific findings on youth and youth culture. Only with such a multiperspective view we can provide integrative interventions that can meet the mental and motivational states and psychosocial situations of the adolescent, interventions which have chances to be efficient for them, their

families and the community.

dr. ANICA MIKUŽ - KOS

Zaščita duševnega zdravja otrok in mladostnikov, ki živijo v skrajno neugodnih okoliščinah, ter otrok, izpostavljenih travmatskim dogodkom

Povzetek:

V skladu s spoznanji o vplivih dejavnikov tveganja na psihosocialni razvoj in duševno zdravje so otroci in mladostniki, ki živijo v skrajno neugodnih okoliščinah, ter otroci, izpostavljeni travmatskim dogodkom, posebno ogroženi in bi morali biti na prioritetenem mestu glede zagotavljanja strokovne pomoči.

To stališče se do neke mere udejanja ali poskuša udejaniti, ko gre za otroke, ki so doživeli množične travmatske dogodke, kot so naravne ali tehnične nesreče, oboroženi konflikti in terorizem. Praviloma se aktivirajo znatna sredstva – denar, strokovnjaki itd. za pomoč tem otrokom. Vendar kljub dobrim namenom pomoč doseže le manjšino prizadetih otrok, pojavljajo pa se tudi problemi vsebinske in logistične narave, ki znatno zmanjšujejo učinke psiholoških ali psihosocialnih intervencij.

Drugo skupino tvorijo otroci, ki individualno doživljajo travmatske situacije v okviru normalnih življenjskih okoliščin, npr. prometne ali druge nesreče, težka obolenja in zdravniški posegi. Tudi v tej skupini je odstotek porabnikov psihološke pomoči začuda majhen.

Tretjo skupino tvorijo otroci, katerih družinske okoliščine so ekstremno težke in ogrožajoče zaradi patologije družine, trpinčenja itd. Številne ovire so vzrok za relativno majhno koriščenje strokovne pomoči.

Zadnja skupina, ob kateri se pojavlja vprašanje porabe koriščenja strokovnih služb, so otroci, ki živijo v skrajno neugodnih širših socialnih okoliščinah, kot so na primer revščina in etnično preganjanje.

Navedena klasifikacija je seveda nekoliko umetna, saj se skupine med seboj prekrivajo, odnosno ogrožajoči dejavniki kombinirajo in nadgrajujejo.

V okviru predavanja bo avtorica predstavila:

- potrebe, možnosti in ovire za zaščito duševnega zdravja naštetih skupin otrok;
- koncepte in prakse zaščite duševnega zdravja v obravnavanih okoliščinah;
- razmišljanja o možnostih večjega angažiranja strokovnih služb pri varovanju duševnega zdravja otrok iz navedenih skupin.

ZDENKA PANTIĆ, psihologinja, psihoterapevtka: IRCT Zagreb

Mentalno zdravlje djece i zajednice u poslijeratnom društvu

U izlaganju će biti prikazani neki rezultati o dugotrajnim posljedicama ratne traume na mentalno zdravlje u Hrvatskoj. Posebno će biti istaknuti problemi zaštite općeg i mentalnog zdravlja djece u područjima pogođenim ratom.

Oslabljene institucije, nedostatak prevencije, u nekim krajevima depopulacija i siromaštvo te

nepovjerenje, neki su od problema koji negativno utječu na mentalno zdravlje i kvaliteto života. Bit će prikazan jedan model psihosocijalnog rada u zajednici kojim se od strane civilnog društva pokušava djelovati na unapređenju mentalnog zdravlja djece kao osjetljive grupe, putem direktne pomoći djeci ali i ojačavanjem njihove okoline i povezivanja profesionalaca u lokalnoj zajednici.

Delavnice, referati

1. IRENA ANDOLJŠEK, univ. dipl. soc. delavka

Pozitivni vidiki skupinske obravnave otrok s težavami na socialnem in čustvenem področju

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: 20

Ključne besede: skupinsko terapevtsko delo, socialne veščine, socialne igre, terapevtske tehnike, komunikacija, asertivnost.

Sproščena in odprta medosebna komunikacija je ena najpomembnejših sposobnosti za kakovostno življenje. Otroci se lahko z vrstniki znajdejo v situacijah, ki jih ne zmorejo oziroma ne znajo uspešno obvladovati. Vzroki za to so lahko različni. Če otroke s težavami na področju socialnih veščin vključimo v skupinske oblike dela, jim omogočimo, da se lahko v varnem in terapevtsko naravnanim – vodenem – okolju učijo in razvijajo nove vzorce vedenja, komunikacije in izražanja sebe. To dosežemo z uporabo različnih kreativnih medijev (risanja, oblikovanja gline, igranja z lutkami, terapevtskimi kartami ipd.), izkustvenih tehnik (socialnih iger, iger vlog, interaktivnih vaj) in razreševanjem konfliktnih situacij. Učinki skupinskega dela so opazni predvsem v izboljšanju samopodobe, tolerantnosti za medsebojne razlike in v povečani asertivnosti. Na delavnici bodo predstavljeni teoretični in praktični vidiki skupinskega dela, namenjenega otrokom od 10. do 14. leta.

2. mag. BERNARDA DOBNIK - RENKO, spec. klin. psih.

Prikaz vedenjsko-kognitivne terapije 12-letnega dečka z depresijo

Oblika prispevka: prikaz primera

Maksimalno št. udeležencev: neomejeno

V prispevku je prikazana psihoterapija pri 12-letnem dečku, ki ima depresivno motnjo. Terapevtski pristop je kognitivno-vedenjski: prikazan je kognitivni model depresije, ki pojasnjuje povezanost kognicij, čustev in vedenja v odvisnosti od sprožilnih dejavnikov in preteklih izkušenj. Opisane so uporabljene vedenjske in kognitivne tehnike, s katerimi smo poskušati zmanjšati moteče simptome ter izboljšati dečkovo počutje.

3. HELIODOR CVETKO, univ. dipl. psih., psihoterapevt, supervizor, učni terapevt

Svetovanje in psihoterapija v šolski praksi

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: 18

Ključne besede: svetovanje, psihoterapija, svetovalni odnos, vzgoja in izobraževanje.

Cilj delavnice je prikazati lažnost dilem »ali psihoterapija ali svetovanje« ter »svetovanje in psihoterapija v šoli – da ali ne«. Glede na današnje razumevanje bolezni in zdravlja je potrebno korigirati tudi okostenele definicije psihoterapije ter zavreči prepričanje o kvalitativni drugačnosti procesa svetovanja. Glede na osrednje mesto svetovalnega odnosa in odnosa pedagog – učenec pri doseganju večine vzgojno-izobraževalnih ciljev pa je nujno preseči tudi onemogočanje vstopa »vsega terapevtskega« na šolsko in vzgojno področje. Spoznanje vseh kvalitativnih oziroma odnosnih dimenzij dela šolskih svetovalnih in pedagoških delavcev bo obojim omogočilo zavedanje in dostop do prepotrebnega znanja in veščin dela v odnosu, pa kakor koli mu že rečemo.

4. ALENKA FIFOLT, univ. dipl. psih., spec. pomoči z umetnostjo (smer gibalno-plesna terapija)
Gibalno izrazna terapija v programu reintegracije in rehabilitacije mladih s čustvenimi motnjami in motnjami hranjenja v Mladinskem klimatskem zdravilišču Rakitna

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: 15

Ključne besede: gibalno-plesna terapija, mladostniki, čustvene motnje, motnje hranjenja.

Namen delavnice je izkustveno predstaviti nekaj osnovnih principov gibalno-plesne terapije pri delu z mladostniki, ki so vključeni v program reintegracije in rehabilitacije oseb s čustvenimi motnjami in motnjami hranjenja v Mladinskem klimatskem zdravilišču Rakitna.

Program reintegracije je namenjen mladim, ki so zaključili bolnišnično ali ambulantno specialistično psihiatrično obravnavo in potrebujejo dodatne spodbude in podporo pri vključevanju v vsakdanje življenje in pri soočanju z izzivi, značilnimi za razvojno obdobje mladostništva. Namen programa je utrditi zdrave vzorce funkcioniranja in preprečiti ponovitev bolezni.

V okviru programa poteka gibalno izrazna terapija, ki jo lahko preprosto opredelimo kot uporabo kreativnega plesa in gibanja v terapevtskem odnosu. Temelji na osnovni predpostavki o povezanosti duševnih procesov in osebnosti s človeškim telesom, njegovim vedenjem oziroma gibanjem. Gibalno-plesna terapija je v svetu in v zadnjem obdobju tudi pri nas vse bolj uveljavljen pristop pri delu z otroki in mladostniki z različnimi težavami psihosocialne narave. V programu reintegracije so cilji gibalno-plesne terapije usmerjeni v utrjevanje povezanosti različnih vidikov posameznika (tj. čustvene, socialne, kognitivne in fizične ravni), utrjevanje bolj realistične telesne podobe in krepitev samozavesti preko razvijanja posameznikovih potencialov in novih izkušenj.

Na delavnici bodo na kratko predstavljeni osnovni principi gibalno-plesne terapije in njena vloga v programu reintegracije mladih s čustvenimi motnjami in motnjami hranjenja. V nadaljevanju se bodo udeleženci izkustveno seznanili z nekaterimi tehnikami gibalno-plesne terapije. Delavnica se bo zaključila z refleksijo doživetega in predstavitevjo nekaterih dosedanjih izkušenj avtorice in pomena gibalno-plesne terapije pri rehabilitaciji mladih s čustvenimi motnjami in motnjami hranjenja.

5. LEJA JECELJ - HABIČ, univ. dipl. prof. angleškega jezika
Otroški jok kot ozdravitev stresa in travme

Oblika prispevka: referat

Maksimalno št. udeležencev: 20

Ključne besede: otroški jok in besnenje, stres in travma, spontani mehanizem za sproščanje stresa, odzivanje na jok.

Na podlagi številnih raziskav in dolgoletnega ukvarjanja s tematiko otroškega joka so v knjigi Tears and Tantrums Alethe Solter zanimiva spoznanja. Avtorica osvetli eno od manj razumljenih funkcij otroškega joka. Poleg igre in smeja sta namreč jok in besnenje spontana in naravna mehanizma za sproščanje stresa in ozdravitev travme. Predavanje bo temeljilo na omenjeni knjigi, osebnih izkušnjah in povezavi teorije o joku s pojmi iz gestalt psihoterapije. Omenili bomo glavne vire in simptome stresa ter travme v zgodnjem otroštvu in se osredotočili na ustvarjanje čustvene varnosti ter spodbujanje otrokovega čustvenega izražanja. Pogledali si bomo, kako pomembno je zavedanje lastnega procesa med otroškim jokom, naše običajno in možno odzivanje nanj in zakaj sta lahko prav jok in besnenje ena od poti do čustvenega zdravlja. Udeleženci bodo lahko sodelovali s svojimi mnenji, vpogledi in izkušnjami.

6. dr. BRANKA JURIŠIČ, spec. ped. in

TOMAŽ FLAJS, univ. dipl. prof., spec. gestalt terapije

Kaj potrebujejo družine otrok z avtizmom

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: neomejeno

Ključne besede: avtizem, starši, podpora, pomoč, celostna obravnava.

Avtizem je biološka razvojna motnja z raznoterim organskim vzrokom in ne čustvena motnja, ki bi jo povzročil odnos staršev do otroka. Izsledki raziskav vedno znova potrjujejo, da se starši otrok z avtizmom soočajo z večjim stresom kot starši otrok z značilnim razvojem; njihov stres je dokazano večji tudi, ko ga primerjajo s starši otrok z motnjo v duševnem razvoju (Downovim sindromom) ali različnimi dolgotrajnimi boleznimi. Po zaključeni diagnostiki starši poleg same diagnoze velikokrat ne dobijo jasnih odgovorov na svoja vprašanja v zvezi z otrokovimi težavami, ravnanjem in potrebami. Družina otroka z avtizmom in drugi v okolju se vsakodnevno soočajo z dilemo, ali otrok nečesa »ne zmore« ali »samo noče«. Morda so si starši oddahnili, da niso sami krivi, da ima otrok avtizem, a zdi se, da si težko odpočijejo od vsakodnevnega stresa in vprašanja, ali so sami krivi, da njihov otrok z avtizmom ni dosegel več. Družine otrok z avtizmom potrebujejo izobraževanje (o sami motnji, postopkih poučevanja, postopkih obvladovanja težavnega vedenja) in podporo (čustveno, finančno, organizacijsko). Eden od pristopov, ki lahko prispeva k dvigu ravni kakovosti življenja družin, so skupine za starše (izmenjava izkušenj, praktične informacije in čustvena podpora), ki bo predstavljena v prispevku.

7. ROMANA KEBE, univ. dipl. psih., psihoterapevt transpersonalne psihoterapije

Anima in animus

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: 11

Ključne besede: nezavedno, ženski princip, moški princip, aktivna imaginacija, transpersonalna psihoterapija.

Po C. G. Jungu razumemo *animo* kot žensko notranjo podobo v moški psihi in *animus* kot moško notranjo podobo v ženski psihi. Oba principa imata arhetipske osnove in sta v večji meri nezavedna. S pomočjo sanj in aktivne imaginacije pa ju lahko začnemo spoznavati in s tem ozavešati njun pomen v našem življenju.

Anima oziroma ženski princip spoštuje sodelovanje in sprejemanje, senzitivnost, inspiracijo,

intuicijo, kreativnost, sintezo, vizije in duhovno rast. Njen poudarek je na »biti« (being). Animus pa je usmerjen v akcijo, logiko, dominantnost, razum, znanost, analizo, materializem, avtoriteto in tekmovalnost. Njegov poudarek je na »delovati« (doing). Če želimo živeti v harmoniji s seboj, drugimi ljudmi in s planetom, na katerem bivamo, moramo njune kakovosti uravnovesiti in spoznati, kako vplivajo na nas.

Delavnica bo predvsem izkustvena in bo potekala v obliki kratkega predavanja, aktivne imaginacije, konsolidacije in pogovora v skupini. Zaželeno je, da udeleženci prinesejo s seboj odejo.

8. ŠPELA LOTTI - KNOLL, mag. glasbene terapije, akad. glas. oboistka in

CLAUDIA KNOLL, dipl. glasbena terapevtka

Glasbena terapija – praktična predstavitev stroke in metode proste improvizacije

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: 12 aktivnih, več pasivnih

Ključne besede: glasbena terapija, prosta improvizacija, neverbalna komunikacija, emocionalno izražanje, ustvarjanje.

Glasbena terapija je strokovna praksa, v kateri ima osrednjo vlogo dvosmerni proces med terapevtom in klientom. Uporaba glasbe nudi klientom varen komunikacijski prostor, kjer se lahko srečajo s svojo stisko, jo izrazijo, preoblikujejo in ozdravijo.

Po svetu je glasbena terapija že več kot 30 let strokovna praksa, v Sloveniji pa jo šele uvajamo, število izobraževanih glasbenih terapevtov je zelo majhno. Teoretične osnove dela temeljijo na teoriji razvojne psihologije (Winnicott, Stern, Bowlby), psihologije glasbe in glasbene teorije. Predstavljena bo aktivna smer glasbene terapije, v kateri je glavna metoda dela prosta glasbena improvizacija. Tovrstno glasbeno izražanje klientov skupaj s terapevtom omogoča hiter in pristen dostop do čustvenega in vedenjskega sveta klientov, njihovih vzorcev obnašanja in povezovanja z drugimi. Neverbalno glasbeno izražanje je predvsem pri delu z otroki in mladostniki zelo učinkovito, saj na nevsiljiv način omogoča komunikacijo na globljih ravneh. Istočano je tak način dela sproščen prav zaradi povezanosti vsakega posameznika z glasbo kot enim izmed najbolj prvinskih načinov izražanja. Glede na problematiko klientov se znotraj proste improvizacije dodaja smiselno strukturo, ki natančneje določa smernice terapevtskega procesa in lahko usmerja kliente k doseganju določenih ciljev oziroma sprememb. Zelo pogosto sama motivacija, ki jo imajo otroci in mladostniki v povezavi z glasbo, in posledično aktivno sodelovanje omogočata terapevtu vpogled v delčke osebnosti, ki so sicer zelo težko dostopni.

Špela Loti - Knoll – izkušnje na področjih dela:

Anglija: Child Croft Unit, Cambridge, center za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami; Anglija, BIH, Slovenija: šole in centri za otroke s posebnimi potrebami; BIH: sirotišnice; Anglija, Slovenija: psihiatrične bolnišnice in centri za ljudi z duševnimi boleznimi; Slovenija: »Projekt Človek« za mladostnike z odvisnostjo od drog; MKZ Rakitna, program za reintegracijo otrok in mladostnikov s čustvenimi motnjami in motnjami hranjenja; Varna hiša Gorenjske.

Claudia Knoll – izkušnje na področjih dela:

Nemčija, Anglija, Slovenija: psihiatrične bolnišnice in centri za ljudi z duševnimi boleznimi; Anglija: Birmingham, Center for Arts Therapists; Anglija, BIH: šole in centri za otroke s posebnimi potrebami; BIH: sirotišnice; Slovenija: »Projekt Človek« za mladostnike z odvisnostjo od drog;

MKZ Rakitna, program zgodnje obravnave otrok in mladostnikov, rizičnih za razvoj motenj čustvovanja in motenj hranjenja ter Reintegracija otrok in mladostnikov s čustvenimi motnjami in motnjami hranjenja; Varna hiša Gorenjske.

9. LIDIJA KOCIPER, dipl. psih., psihoterapevtka in
JOŽE KOCIPER, dr. med., spec. psih., psihoterapevt

Odrasli otroci odvisnikov in IMAGO

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: neomejeno

Ključne besede: odvisnost, imago, vpliv otroštva na partnerski odnos.

Vzorce in izkušnje iz svoje primarne družine pogosto ponavljamo v svojih partnerskih odnosih. Ob tem si vsi postavljamo številna vprašanja, na katera pogosto ne najdemo odgovora. Vendar odgovori in rešitve obstajajo.

Na delavnici bomo iskali odgovore na vprašanja:

- V čem se odnos para, kjer je prisotna odvisnost od alkohola ali drugih psihoaktivnih snovi, razlikuje od drugih?
- Kaj doživljajo otroci ob odvisnih starših?
- Katere izkušnje iz otroštva prenašamo v partnerske odnose?

Za odrasle otroke alkoholikov oziroma odvisnikov je značilno:

- pretirana skrb za druge (občutek odgovornosti za vedenja, odločitve, nezadovoljstvo, želje ... drugih);
- zanemarjanje sebe, svojih potreb, želja, čustev;
- težave s postavljanjem mej in reči »Ne« brez občutka krivde;
- nezadovoljstvo s seboj;
- doživljanje občutkov krivde;
- depresija in tesnoba;
- pogosto se poročijo z odvisnikom ali sami postanejo odvisni.

Delavnica je namenjena terapevtom, odraslim otrokom odvisnikov, ki želijo dobiti dodaten uvid v proces spoznavanja sebe in svojih sedanjih odnosov.

10. SIMONA LENASSI, univ. dipl. pedagog
dr. KATARINA MOŽINA, univ. dipl. soc. delavka
mag. MIRAN MOŽNA, dr. med., spec. psih., terapevt družinske sistemske psihoterapije

Delo z otroki in mladostniki: med socialnim delom in sistemsko psihoterapijo

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: neomejeno

Ključne besede: delo z otroki in mladostniki, socialno delo, center za socialno delo, sistemska družinska psihoterapija.

Na delavnici želimo predstaviti, kako se lahko strokovno delo na centrih za socialno delo (CSD) in psihoterapija na področju dela z otroki in mladostniki dopolnjujeta. Strokovni delavci na področju zaščite otrok in mladostnikov na CSD se vsakodnevno srečujejo z mladimi, ki prihajajo

po pomoč zaradi različnih stisk. Gre za delo z mladostniki in njihovimi družinami, ki pomoč na CSD poiščejo iz različnih vzrokov in na podlagi različnih napotitev. Med vzroki je v ospredju vedenjska in učna problematika, vzgojna nemoč staršev, zasvojenosti in osebne stiske mladostnikov. Na CSD jih napotujejo različne institucije, večinoma šole in policija, včasih pa poiščejo pomoč starši sami. Pogosto se srečamo z mladostniki, ki so se znašli v osebni stiski zaradi razveze staršev, saj starša nista zmogla ločiti svoje partnerske funkcije od starševske. Mladostnik se tako znajde v središču njunih obračunavanj. Starša si ga prilaščata/ga podkupujeta v želji, da prizadeneta drug drugega. Po drugi strani se srečujemo z mladostniki, ki se vedejo nesprejemljivo za okolico, v kateri odrasčajo. Opažamo, da vzgojna nemoč vseh segmentov družbe (tako staršev kot šole) narašča. Delo s temi družinami v okviru strokovnih nalog CSD je dolgotrajno, saj je potrebno družino in njeno funkcioniranje dobro poznati, šele potem lahko oblikujemo načrt pomoči družini.

Na delavnici bomo predstavili, kako lahko pri strokovnem delu uporabljamo znanje sistemske psihoterapije in njene elemente kot dopolnjujoče orodje z namenom, da ustvarimo ustrezen delovni odnos ter tako ustvarimo pogoje, da začne družina spreminjati svoje utečene vzorce. Na tak način se družina lažje in bolj motivirano vključi v psihoterapevtsko obravnavo, ki jo izvajajo zunanje institucije. Na delavnici želimo prikazati študijo primera strokovne obravnave mladostnika na CSD in značilnosti dela z mladostniki v sistemske družinske psihoterapiji.

11. ANDREJA MODRIN ŠVAB, univ. dipl. psih., gestalt psihoterapevka in

VESNA ŠOLAR, univ. dipl. soc. delavka, gestalt psihoterapevka

Prekinitve kontakta pri motnjah hranjenja

Oblika prispevka: predstavitev primera

Maksimalno št. udeležencev: neomejeno

Ključne besede: motnje hranjenja, prekinitve kontakta, kontakt, kontaktna meja, gestalt terapija.

V svojem prispevku bova predstavili svoje bogate izkušnje terapevtskega dela z mladimi, ki so na poti svojega odrasčanja razvili motnjo hranjenja kot kreativno prilagoditev na nevzdržno življenjsko situacijo. V zadnjih 15 letih sva imeli v okviru projekta, ki sva ga začeli razvijati leta 1995, možnost soustvarjati pot iz začaranega kroga do okrevanja pri več kot 300 mladih (98 % deklet in žensk).

Osebe se obrnejo k nam po pomoč, ko so pripravljene tvegati, da izstopijo iz lastnega izolirane in navideznega sveta ritualov (bruhanje, basanje s hrano, prenašanje, stradanje, zloraba odvajal, gibanja, zdrave prehrane in drugih vedenj) v zavedanje lastnih prekinitvev kontakta, s katerimi v sedanjosti omilijo svojo stisko, obenem pa ostajajo na istem mestu (točka obtičanja). Skozi terapevtski odnos vzpostavljamo fleksibilnejšo kontaktno mejo v sedanjosti z namenom, da oseba v svoj intimni prostor spusti tudi »drugačnega drugega/drugo« in s tem soustvarja trenutke kontakta, katerih posledica sta njena sprememba in rast. Posledično začenja dotedanji pomen hrane izginjati – hrana ni več nadomestilo za odnos.

Na delavnici se bova usmerili v najpogostejše prekinitve kontakta pri motnjah hranjenja, s katerimi si osebe dolga leta vzdržujejo nujno psihološko in tudi telesno ravnovesje. S pomočjo konkretnih primerov bova predstavili glavne prekinitve kontakta (po gestalt psihoterapiji), s katerimi se srečujeva pri svojem delu: desenzitizacija, konfluenca, introjekcija, projekcija, retrofleksija, defleksija in egotizem. Pogledali bomo tudi, kako se ti procesi ponovno soustvarijo v samem terapevtskem odnosu. To omogoča, da se jih oseba holistično zave, kar po gestalt pristopu že tudi pomeni spremembo. Vključili bova glavne metode in koncepte gestalt psihote-

rapije: fenomenološko metodo, dialog, teorijo polja, teorijo selfa, kontakt in zavedanje ter delo s kreativnimi mediji.

Delavnica bo sestavljena iz teoretičnega dela, predstavitve konkretnih primerov in dialoga (diskusije) z udeleženci.

12. JULIJA PELC, univ. dipl. psih., spec. za psihološko svetovane, gestalt družinska terapevtka
»Nebodigatreba!«

Oblika prispevka: referat

Maksimalno št. udeležencev: neomejeno

Ključne besede: otroci in mladostniki, čustve in vedenjske motnje, sekundarna preventiva, ravnanje strokovnih delavcev, gestalt.

Na razvoj čustvenih motenj vplivajo mnogi dejavniki, ki lahko pomembno ovirajo otrokovo delovanje na različnih področjih. Pogosto se na čustvene težave nacepijo še vedenjski problemi, neprimerno vključevanje med vrstnike, nizko samospoštovanje, pomanjkanje motivacije, psihosomatska obolenja, nasilništvo, samopoškodbeno vedenje ipd. Neprilagojeno, izzivalno in nasilno vedenje okrepi negativno čustveno zanko, v katero se ujamejo. Korak k razreševanju tega problema je lahko tudi vključitev v program sekundarne preventive. Pri delu z otroki in mladostniki, rizičnimi za razvoj čustvenih motenj in motenj hranjenja, smo usmerjeni na proces, ki odraščajočega krepi na poti zorenja. V 14-dnevnem programu Šola zdravega odraščanja v Mladinskem zdravilišču na Rakitni lahko opazimo dobre lastnosti in sposobnosti posameznika, ki jih ljudje, s katerimi biva, zaradi ujetosti v občutek: »Glej, že spet ta nebodigatreba!«, ne vidijo več. Ustrezno ravnanje s čustvi pri delu z otroki in mladimi je predpogoj za ustvarjanje odnosa, na osnovi katerega se bo otrok pripravljen učiti in poskusiti nove, učinkovitejše vzorce odzivanja. Negativno čustveno zanko poznajo tako odraščajoči kot odrasli, torej tudi strokovni delavci in starši. Namesto da bi ustvarjali pot sodelovanja, zaupanja in iskali vire moči, v občutkih ogroženosti pogosto ne prepoznavajo lastnih vzorcev delovanja, ki v medosebne odnose vnašajo razdaljo ter neučinkovitost. Osebna nemoč botruje težnji, naj se spremeni drugi in težav ne bo več. Strokovni delavci se znajdemo v položaju, ko od odraščajočih pričakujemo več kot od sebe. Otrok naj bi zmoget to, česar odrasli ne zmoremo? Zato je refleksija strokovnega dela nujna, zavedanje lastnih vzorcev odzivanja pa predpogoj, da bi zmogli strokovno pristopiti k ravnanju s čustvi pri delu z otroki in mladostniki.

Zavedanje in ubesedenje, kaj se otroku dogaja, kaj čuti, občuti in doživlja v sedanjih odnosih, kar je le eden od temeljnih gestaltističnih pristopov, predstavlja prve korake na poti sprememb, ki naj bi jih v okolju, kamor se otrok vrača, tudi nadaljevali in nadgradili.

13. prof. dr. (multi) HILARION PETZOLD
Integrativna terapija s težavnimi najstniki

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: 30

Delavnica bo potekala v angleščini!

The Biopsychosocial Approach of »Integrative Therapy« – a European Model based in longitudinal developmental psychology, neurobiology, and advanced social sciences – has been working with difficult adolescents since the end of the Sixtieth of the last century, when I founded the first therapeutic treatment programmes for adolescent drug addicts and Teen violent offenders in

France, Germany, Switzerland. Soon it became clear, that traditional psychotherapy just didn't work with these groups and this has not changed since then. So we experimented with sport's therapy, outdoor programmes, with creative media and projects, founded therapeutic communities and institutions that are flourishing and still working. The workshop is providing information on creating affiliations with difficult teens, generating motivation and cooperation and to operate on a body-soul-mind level of interventions in social network.

14. BOŽIDAR POPOVIĆ, dr. med., spec. psih., psihoterapevt

Prikaz multisistemskog rada sa obiteljskim sistemom

Oblika prispevka: prikaz primera

Maksimalno št. udeležencev: 20

Ključne besede: Multisistemski pristup, model rijeke života, konstruktivizam, radoznalost.

Kako pristupiti obitelji kada svi u sistemu imaju simptome, ali je na početku samo jedan član motiviran za rad? Kako uključiti i druge članove u terapijski proces? Kako razviti kontekst značitelje i radoznalosti, te spremnosti za prihvaćanje novosti u sistemu? Kako dijete može biti motivator promjena u obiteljskom sustavu? ... Ta i još mnoštvo drugih novih pitanja koja su nastajala iz susreta u susret su samo poticaji za moguće raznolike puteve koji vode istom: ostvarenju željenog ishoda.

Predavač ima namjeru prezentirati svoj multisistemski rada sa obitelji utemeljen na ko-kreiranju stvarnosti kao član opservirajućeg sistema, naglašavajući kako dolazi do transformacije dominantne priče pomoću Modela rijeke života oko kojeg se razvija alternativna priča u duhu narativne paradigme.

15. ANICA PREPELUH KOPRIVC, spec. zakonske in družinske psihoterapije

MELITA KRAMAR, doktorska kandidatka zakonske in družinske psihoterapije in

LUCIJA SMERDEL, doktorska kandidatka zakonske in družinske psihoterapije

Psihoterapija staršev kot pomoč otroku oziroma mladostniku v relacijskem družinskem modelu

Oblika prispevka: prikaz primera

Maksimalno št. udeležencev: neomejeno

Ključne besede: psihoterapija staršev, pomoč otroku oziroma mladostniku, relacijski družinski model.

Prispevek je prikaz primera terapevtske podpore staršu, s pomočjo katere ta lažje sprejme otrokove odločitve in njegovo individualnost. Prispevek je hkrati prikaz prenosa preteklega nerazrešenega starševega osebnega konflikta iz njegove primarne družine v sedanji zaplet z njegovim mladostnikom in njegove razrešitve v terapiji.

Izhodišče predstavitve je: potem ko starš v terapiji ozavešči in predela preteklo lastno negativno izkušnjo, lažje loči osebno stisko od otrokove/mladostnikove situacije in tako razbremeni otroka svojih lastnih stisk, mu dovoli živeti njegovo življenje, izbirati letom primerne odločitve ter tako neposredno vpliva na boljši odnos starš – otrok. Pri terapevtski obravnavi primera smo izhajali iz relacijsko družinskega modela, ki posameznika obravnava s sistemskega, medosebnega in intrapsihičnega vidika.

16. mag. ANITA PREZELJ, spec. klin. psih.

Od tesnobe do zaupanja vase

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: 20

Ključne besede: tesnoba, panični napadi, depresivna simptomatika, proces žalovanja, avtonomija, oblikovanje identitete.

DEČEK S PANIČNO MOTNJO

Ob začetku terapije je bil star 13 let, sedaj teče peto leto individualne psihoterapije. Od septembra 2009 dalje prešla s tedenskih srečanj na enkrat na 14 dni. Prvi dve leti in pol je enkrat mesečno prihajal tudi oče, kasneje le še občasno.

Glavne teme so bile prebolevanje izgube mame (umrla je pri njegovih 12 letih); odnos z očetom (od pasivnega upiranja do postavljanje zase in izražanja svoje jeze); oblikovanje lastnih interesov in izgrajevanje lastne avtonomije (od izpolnjevanja ukazov do tega, kaj si on v resnici želi in v kaj je pripravljen vlagati energijo); oblikovanje lastne identitete (sin očeta bosanskega Srba in matere Makedonke); proces nevtralizacije agresivnih vsebin. Panični napadi in tesnoba so povsem izginili, a proces še ni zaključen in terapija v tem času še poteka.

17. SAŠA RIBIČ, univ. dipl. pedagog., sistemska psihoterapevtka in

POLONA ŠTULE, dipl. vzgojiteljica predšolskih otrok, univ. dipl. soc. ped.

Samospoznavanje mladostnika skozi gib

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: 20

Ključne besede: samospoznavanje, gib, čutno zaznavanje, čutenje sebe skozi telo, čutenje drugega in sveta, osebnostna rast, izboljšanje kakovosti življenja.

Na slovenski Obali izvajava gibalne delavnice za samospoznavanje. Prvotno so bile namenjene mladim od 15. do 23. leta, ker pa imava izkušnjo, da je na Obali težko zbrati skupino mladih, sva jo na začetku ponudili vsem generacijam. Je projekt v začetnih fazah, osnovna ideja je mlademu človeku (mladostniku v širokem pogledu) ponuditi varen prostor, kjer lahko spoznava samega sebe skozi neverbalne telesne gibalne in čutne vaje. Teme delavnic, za katere želiva, da prarastejo v redno skupinsko delo, so: »TELO IN JAZ«: Ozaveščanje telesa v gibanju in mirovanju. Krepitev notranje moči. Senzibiliteta mojih čutil. »JAZ MED DRUGIMI«: Občutenje in spoštovanje lastnih in tujih meja. Telesna komunikacija, bližina in zaupanje. »MOJA ČUSTVA IN INTUICIJA«: Telesno doživljanje čustev. Izražanje čustev na varen način. Razvijanje intuicije (notranji občutek za lastno smer).

Pri delu (načrtovanju in izvajanju) izhajava iz razvojnopsiholoških značilnosti mladostniškega obdobja in spremljajočih stisk, ki se pojavljajo najpogosteje. Izhajava tudi iz predpostavke, da je v naši kulturi gibanje omejeno predvsem na učenje tehnik (športnih, plesnih ...), manj pa je gibanje dejavnost, kjer lahko v sproščeni pozornosti prisluhnemo občutkom svojega telesa in svojega globljega jaza. Pri delu črpava predvsem iz lastnih izkušenj iz izraznega plesa, gledališča ter drugih gibalnih delavnic, iz znanja in izkušenj kot pedagoginji ter iz psihoterapevtskega znanja ene od vodij.

Samospoznavanje je spoznavanje tega, kdo sem, kaj potrebujem, kaj zmorem in kako sebe konstruktivno izraziti v pripadajočem socialnem okolju, je pot vzpostavitve kakovostnejšega odnosa

do samega sebe (in posledično tudi do drugih). Ta je namreč pogoj za osebno zadovoljstvo in učinkovito naravnost do življenja, ki vsekakor pripomore k uresničevanju osebnostnih potencialov. Glavni namen samospoznavanja je torej izboljšanje kakovosti našega življenja.

Vrednost skupinskega samospoznavanja je predvsem v tem, da strokovno vodena skupina člane spodbudi k vpogledu vase, k ozaveščanju lastnih potreb, teženj, vrednot, jim omogoči njihovo izražanje ter obenem vzpostavljanje pozitivnih odnosov znotraj skupine. Posamezniku omogoča pridobitev socialnih spretnosti (asertivnih, komunikacijskih); pridobitev spretnosti, vezanih na soočanje z lastnimi agresivnimi impulzi in ostalimi močnimi čustvi ter spretnost odziva na agresivno vedenje in ostala intenzivna čustva drugih ljudi; preizkušanje različnih novih neobvezujočih vlog ob hkratnem odmiku od vsakodnevnih socialnih vlog; podporo pri ohranjanju in potrjevanju samozavesti, nudi varen prostor izražanja ter izkušnjo skupnega ustvarjanja, sodelovanja in medsebojne soodvisnosti. Poleg tega daje možnost izkustva enega izmed načinov soočanja z vsakodnevnimi preizkušnjami. Zaradi tega predstavlja obliko preventive pred oblikovanjem nefunkcionalnih strategij spoprijemanja z lastnimi duševnimi procesi.

Na delavnici želiva najprej na kratko predstaviti projekt. V osrednjem, daljšem delu bova s pomočjo vodenih vaj udeležencem ponudili izkustvo čutenja sebe skozi telo in zagotovili prostor za samorefleksijo doživetega. V zadnjem delu želiva vzpostaviti izmenjavo izkušenj in mnenj s področja dela z mladostniki.

Zaželeno je, da ste oblečeni udobno za gibanje, s seboj prinesite tudi tople nogavice ali copate!

18. dr. SREČKO SORŠAK, univ. dipl. psih.

Hipnoterapija mladostnikov

Oblika prispevka: prikaz primera

Maksimalno št. udeležencev: 20

Ključne besede: hipnoterapija, mladostniki, psihoanaliza, novejša metode.

Danes veliko mladostnikov trpi za duševnimi motnjami psihičnega izvora, ki so odraz zgrešene vzgoje, kaosa in relativizacije vrednot, adolescentne krize ter vprašljivosti alternativnih oblik zdravljenja. Pogoste so fobije, prisilna simptomatika, zasvojenost, študijske težave. Kljub temu, da so lahko uspešne različne metode, je pomembno, da ne trajajo predolgo in da so hkrati uspešne. To omogočajo nekateri (novejši) hipnoterapevtski postopki z analitičnimi izhodišči. Po krajšem teoretičnem uvodu jih želim nekaj predstaviti.

To so:

- rapidni reintegracijski postopek (RRP),
- rapidna hipnoanaliza (RH),
- rapidna indukcija analgezije (RIA),
- avtomatsko procesiranje besed (AWP) – automatic word processing in
- hipnoterapija zasvojenosti (s heroinom).

19. mag. LYNN STADLER, psihologinja, gestalt psihoterapevka

Gestalt terapija z otroki

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: 25

Delavnica bo potekala v angleščini!

20. LUČKA ŠANTL, prof. pedagogike in sociologije

Sproščanje in urjenje pozornosti pri mladostnikih s pomočjo zvokov gonga

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: 15

Sodobni svet nas z vsakodnevnim hitenjem, naglico in preobiljem informacij oddaljuje od nas samih, naše lastne biti. Na vsakem koraku nas obkrožajo »kradljivci pozornosti« in nas odvrčajo od ozaveščenega stika s samim seboj.

Ozaveščanje je najvišje stanje budnosti, ki zbudi zavest, da se zave sebe. Ozaveščenost je bistveno stanje človekove zavesti in pomeni zavestno prepoznavanje lastnega neposrednega odzivanja na dogajanje. Pomembno je, da se urimo v »biti tukaj in zdaj«, da smo pozorni in navzoči.

Da se lahko zavemo sedanjosti, mora biti naš um umirjen in tih. V času intenzivnih sprememb je pomembno prepoznati in doživeti notranji mir, sicer živimo odtujeno in razpršeno življenje.

Mladostniku lahko damo priložnost urjenja pozornosti, doživljanja tišine, saj mu le osredotočanje v sebi omogoča globlji stik s sabo ter jasnejšo presojo lastnih dilem in odločitev.

Ob poslušanju gongov se možgansko valovanje upočasni in umiri. Preidemo v globok stik s svojo bitjo, s seboj. Voden stik s seboj pa to doživljanje močno podkrepi.

Izkušnje mladostnikov, ki so se redno udeleževali delavnic Sproščanja in urjenja pozornosti s pomočjo zvokov gonga, so pozitivne. Povedo, da jim dobri občutki stika s samim seboj pomagajo in obogatijo vsakdan.

21. HERMAN VERNIK, prof. def., psihoterapavt EDP (RT)

Prikaz dela z adolescentko, ki ima diagnosticirano anoreksijo

Oblika prispevka: prikaz primera

Maksimalno št. udeležencev: neomejeno

Ključne besede: adolescent, anoreksija, RT, psihoterapija, vedenje, odnos.

Skozi teoretično razlago poti bom poskušal razložiti celostno vedenje in pomen odnosa z ljudmi, ki so za nas pomembni. Prikaz terapevtskega pristopa pri adolescentki, ki ima diagnozo anoreksije, in njeni srarši so že resno zaskrbljeni, ker je ogroženo njeno zdravstveno stanje.

22. NIVES VREČIČ, bakalavreus/bakalavrea psihoterapevtske znanosti, gestalt psihoterapevtka v superviziji

Kreativni mediji pri psihoterapevtskem delu z mladostniki (s perspektive gestalt terapije)

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: 12

Ključne besede: kreativni mediji, gestalt terapija, zavedanje, eksperiment, organizmično samouravnavanje.

Kreativni mediji so pripomočki, ki jih največkrat uporabljamo pri psihoterapevtskem delu z otroki in mladostniki. So orodja, s katerimi eksperimentiramo z namenom višanja zavedanja in izražanja (verbalno, neverbalno) svojih občutkov, čustev, želja, potreb. Uporaba medijev je v veliko pomoč pri ozaveščanju zgodnjih travm, ki so velikokrat odcepljene ali pa jih ni moč ubesediti, ker so nastale v predverbalnem obdobju. Pomen, ki ga mladostniki napravijo skozi medij, proizvede dostop do travmatičnega ozadja in ga pripelje v ospredje.

Mladostniki s pomočjo kreativnih medijev odkrivajo, kdo so, kakšne so njihove potrebe in kako jih lahko zadovoljujejo na kakovosten način, tudi v odnosu z drugimi. Obenem mediji služijo tudi eksperimentiranju z novimi oblikami vedenja in izražanja v varnem okolju.

S perspektive gestalt terapije temelji psihoterapevtsko delo z uporabo medijev na principih gestalt terapije in omogoča mladostnikom – v prisotnosti terapevta, vrednega zaupanja, ki aktivno sodeluje v procesu in spodbuja proces organizmičnega samouravnavanja – vstopiti v njihovo lastno kreativno zavedanje.

Na delavnici, ki je prvenstveno izkustvene narave, se bomo poleg kratke teoretične predstavitve spoznavali z različnimi kreativnimi mediji (plastelin, »igra v peskovniku« (sandplay), risanje, kolaž, projekcijske kartice, kreativna vizualizacija, lutke, risanje) in z nekaterimi tudi izkustveno eksperimentirali.

23. BOGDAN ŽORŽ, univ. dipl. psih., gestalt psihoterapevt

Osebna terapevtska izkušnja otrok

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: 15

Ključne besede: otrok, doživljanje pomoči s strani odraslih, varnost, sprejetost, biti slišan.

Za psihoterapevta je pomembna njegova osebna terapevtska izkušnja. Pomen slednje je dvojen – predelava lastnih vsebin in zmožnost vživljanja v klientovo doživljanje terapevtske izkušnje. Ko gre za psihoterapijo otroka, je vživljanje v otrokovo doživljanje še posebej občutljivo. Posebej so izpostavljena vprašanja otrokovega doživljanja, ki se nanašajo na otrokov občutek varnosti in sprejetosti, na otrokov občutek, da je slišan in upoštevan. Toplo čustveno vzdušje, ki je potrebno za to, da se otrok počuti sprejetega in varnega, moramo razumeti z vidika otrokovega doživljanja in ne nekih predstav odrasle osebe.

Delavnica je namenjena prav soočanju s temi občutki in doživljanji. Namen je s pomočjo podživljanja lastne otroške izkušnje udeležencem omogočiti lažje vživljanje v doživljanje otroka-klienta.

24. dr. BERNARD STRITI, univ. dipl. psih. in

MARINO KAČIČ, univ. dipl. psih., sistemski psihoterapevt

Miljejska terapija – prostor bistveno drugačnih izkušenj za mladostnike

Oblika prispevka: delavnica

Maksimalno št. udeležencev: ni omejitve

Ključne besede: srečanje s seboj skozi aktivnosti in odnose, iskanje meja, povezanost, podpora.

Miljejska terapija (fr. *milieu* – okolje) poskuša zaobjeti tri ključne ravni posameznikovega odnosnega konteksta: diadni odnos, družinske odnose in družbene odnose. S tem je vzpostavljena

možnost za reorganizacijo in razvoj duševnosti posameznika na različnih ravneh, podobno kot se je razvijal od rojstva naprej. Bistvo te metode dela je, da ob pomoči strokovnih delavcev postopoma nastaja skupina (člani zaradi svoje drugačnosti pogosto ne pripadajo v celoti nobeni socialni organizaciji) in da posamezniki razvijajo zamisel o skupni aktivnosti, ki bo po uresničitvi predstavljala nekaj, kar bo imelo funkcionalni, estetsko-ekološki pomen. Končni izdelek ni nepomemben, vendar je enako pomemben proces odnosov (reševanja zapletov), skupne izmenjave idej (sodelovanje in sprejemanje) in razvijanja zamisli na vsaki novi stopnji do uresničitve (kreativnost). Na tej poti se odpirajo tudi posameznikove duševne rane in deficiti, pri katerih prihaja v toku istega procesa do konstruktivnih sprememb.

Miljejsko metodo in njihove ideje smo spoznali na Inštitutu za dinamično psihiatrijo v Berlinu in na kliniki Mengerschweige v Münchnu (vodil jo je nemški psiholog Günter Ammon) ter jih za potrebe dela z mladostniki povezali z izkušnjami taborništva. V tabore smo sprejemali najstnike z zelo raznoliko problematiko. Razvrstili bi jih lahko od nadpovprečno nadarjenih radovednežev do t. i. otrok s posebnimi potrebami (npr. hude težave v šoli). Naš način dela lahko opišemo kot proces postopnega nastajanja mrežaste odnosne strukture, v kateri so bili prostovoljni sodelavci pretežno v vlogah moderatorja, strokovni vodje pa v vlogi psihoterapevtov. Dva- do tritedensko skupno življenje pod šotori zahteva od vseh udeležencev določene veščine (preživetja, ravnanja z odnosi, razvijanja nadarjenosti), ki jih taboreči ob medsebojni pomoči postopoma pridobivajo. Oblike dela se namreč po metodi miljejske terapije bistveno razlikujejo od običajnih oblik izvajanja interesnih dejavnosti, treningov socialne kompetentnosti ali projektov izkustvene pedagogike. Menimo, da se šole srečujejo s tako zapletenimi motnjami doživljanja in vedenja posameznih učencev in dijakov, da je potrebno razvijati nove možnosti oziroma nove oblike pomoči za razvijanje blokiranih psihičnih funkcij za pridobivanje potrebnih kompetenc in veščin. Na delavnici želiva predstaviti naše izkušnje, ki smo jih pridobili v tridesetletni uporabi in razvijanju miljejske metode.

Na delavnice se prijavite z zaporedno številko, ki je navedena v urniku!
